

NÆRVÆRENDEN & MILJØ

Faginstanser kritiske til skogplanting

side 4

– Vi bygger for mye vei

side 5

Ikke tid til konsekvensut- redning på Gardermoen

side 5

OED selger skinnet før bjørnen er skutt

side 7

For dyrt å kutte bensindamp

siste side

Bøyer seg for kritikk: SFT forlater pådriverrollen

Departementene og næringslivet mener at SFT har for stor makt. SFT møter kritikken med en plan der pådriverrollen i miljøpolitikken blir kraftig dempet. – Miljøvernet er blitt mer politisert, og konflikten mellom miljø og økonomi sterkere. Vi må konsentrere innsatsen, sier assisterende direktør Trond Syversen i SFT.

ANDERS GJESVIK

SFT har fått utført en brukerundersøkelse der sentrale departementer og NHO gir sin oppfatning av SFTs rolle. Kritikken er flengende: «Det er en generell oppfatning at SFT i sin pådrivervirksomhet overfor andre offentlige myndigheter trækker langt utenfor allment godtatte regler for god forvaltningsmessig opptreden. Det er allerede annonsert at dette vil bli møtt med motreaksjoner fra myndighetenes side». Det siste henspiller på at flere av de intervjuede brukerne i departementene ga uttrykk for at de ønsker SFT nedlagt.

I undersøkelsen kommer det fram at «SFT blir oppfattet som en etat med mye idealisme, hvor det av og til tas viktige samfunnsmessige beslutninger på et svakt grunnlag». Videre blir SFT beskyldt for mangel på langsiktighet og vilje til å se andre hensyn enn miljø.

– SFT har vært gjennom en oppstartingsperiode preget av mye personlig idealisme og pågangsmot. Men miljøvernet blir stadig mer komplisert, og krever større grad av samord-

ning fra SFTs ledelse, sier assisterende direktør Trond Syversen i SFT.

Truer andres makt

De enkleste og billigste miljøverntiltakene er på mange områder gjennomført. De tiltakene som er aktuelle i dag koster mer og griper langt mer inn i annen politikk. Det gjør at departementene føler at SFT trenger inn på deres område og tar makt fra dem. Landbruksdepartementet har tolerert at SFT ga pålegg om siloer og gjødselkjellere. Men i dag blander SFT seg inn i hva jorda skal brukes til i forbindelse med høstpløying og erosjon. Da blir det landbrukspolitikk, og departementet føler seg truet.

– Vi har nådd stadig dypere i miljøvernet, og både politiseringen og kostnadene øker. Det fører til en stadig kraftigere kollisjon mellom miljøvern og produksjon. I denne situasjonen får SFT mindre spillerom, og vi må legge fram bedre dokumentasjon for å bli hørt, sier Syversen.

Andre overtar

Syversen mener at miljøproblemene har nådd opp til det poli-

tiske nivået de hører hjemme. Flere av departementene har bygget opp miljøkompetanse, og Syversen mener at fagdepartementene og kommunene nå er modne for et større ansvar for miljøpolitikken.

– Det forutsetter at SFT demper sin rolle som pådriver, og ikke styrer miljøpolitikken i detalj med tiltak og regler. Konflikten mellom oss og andre oppstår særlig når vi skal velge hvordan vi skal nå miljømålene, valg av virkemidler er politikk, sier Syversen. I SFT vil derfor overlata valget av virkemidler og tiltak i mye større grad til departementer, kommuner og næringsliv. I SFTs strategiske plan står det: «SFTs nåværende pådriverrolle kan virke som en sovepute for andre og dermed bidra til uklare ansvarsforhold». Syversen ser faren for at ansvaret kan misbrukes til å tone ned miljøvernet, men han mener at miljøvernorganisasjonene er blitt langt dyktigere til å overta som vaktbikkjer og pådrivere.

fortsetter side 3...

Norges Naturvernforbund
Postboks 2113 Grünerløkka 0505 Oslo 5
Bankgiro: 1720.05.00717
Postgiro: 5 09 46 02
Ansv. red.: Gunnar Bolstad
Telefon: (02) 71 55 20
Telefax: (02) 71 56 40
Annonser: NMR (02) 11 61 90
Produksjon:
GPG Sats & Trykk as, Oslo

Splitt og hersk

– Spørsmålet om gasskraft om gasskraft vil bli sett i sammenheng med debatten om verneplan IV, sier statssekretær Anne-Grete Ellingsen i OED til NTB. Dermed er strategien blottlagt: OED satser på splid mellom naturvernerne.

Alt tyder på at regjeringen kommer til å gå inn for bygging av den foreslåtte metanol-fabrikken til Statoil og Conoco. Et gasskraftverk vil imidlertid være så belastende for regjeringens allerede tynnslette miljøprofil, at det er opportunt å vente med å behandle saken.

Men selv om Norsk Hydro må slå seg til ro i noen måneder før de får den kraften de sier de trenger til aluminiumsverkene sine, er det all grunn til at de kan se framtiden lyst i møte. For mellom linjene sier Ellingsen at det blir kraftutbygging – det er bare spørsmål om det blir gasskraft eller vannkraft.

Med andre ord: Skal vi bygge ut gasskraft og bryte med klimavedtaket og dermed svekke vår internasjonale troverdighet? Eller skal vi satse på vannkraft og gjøre nye, uopprettelige skader på unik norsk natur? Blir det Stryn, Ellingsen?

Politikernes totale handlingslammelse når det gjelder en bærekraftig energitvilling kom klart til syne nylig, da Stortingets energikomité vedtok en ny subsidieordning – såkalte «produktprisrelaterte kraftpriser». Nok en gang legger komiteen seg langflate for den kraftkrevende industrien. I praksis betyr dette at kraftleverandørene skal dekke tapet for den kraftkrevende industrien.

– Subsidiene forsøkes røyklagt for å dekke over politikernes prinsippløshet, kommenterer Dagens Næringsliv – med rette.

Den kraftkrevende industrien skal reddes for enhver pris, er det første bud for flertallet av norske politikere. Er det ikke lønnsomt, så er det politikernes oppgave å få det til å se ut som det er lønnsomt.

Energiøkonomisering er fremdeles et eksotisk fenomen for energikomiteen. Vindkraft er noe man holder på med i Molboland og solkraft vil *aaaldri* bli lønnsomt. Atomkraft kunne nok være et alternativ, men det går jo dessverre ikke fordi folket er i mot.

Men man har da gass og masser av vann. Og får de ikke det ene, så tar de det andre. Men det spørs om ikke OED og komiteen har forregnet seg denne gang. Det skal ikke bli lett å splitte miljøbevegelsen i energidebatten. Alliansen er sterk.

Gunnar Bolstad

Enige om budsjett

Naturvernforbundets budsjett for 1992 balanserer på 25 millioner kroner. På landsstyremøtet forrige helg ble sentralstyrets budsjettforslag godkjent med noen mindre endringer. Forøvrig behandlet landsstyret arbeidsplan og EØS.

GUNNAR BOLSTAD

Et satsingsområde for forbundet blir fødselshjelp til arbeidet på grunnplanet. Over en million kroner er satt av til kontor- og utstyrsutgifter til lokal- og fylkeslag.

– Det var meget stor enighet om budsjettet i år, sier kontorsjef Sissel Bugge, som bestemt avviser påstandene fra Kurt Oddekalv om at det er økonomisk kaos i Naturvernforbundet. Vi er helt ajour med regnskapene og har meget god oversikt. Oddekalvs påstander er nærmest surrealistiske, sier Bugge.

EØS-avtalen

Landsstyret behandlet også forbundets holdning til EØS-

avtalen. Resultatet ble en kritisk uttalelse, der man blant annet krevde at det blir utarbeidet en uavhengig ekspertrapport om miljøkonsekvensene av EØS-avtalen.

Landsstyret peker på at førevar-prinsippet ikke er ivarettatt i avtalen og at EFTA-landene ikke får varige unntak for sine høyere miljøstandarder. I tillegg er det betenkelig at de enkelte EØS-landene ikke gir muligheten til å gå foran med miljøtiltak.

Et viktig ankepunkt for Naturvernforbundets landsstyre er at EØS-området, med fortsatt økonomisk vekst, ikke er forenlig med en rettferdig og miljøvennlig utvikling i den tredje verden.

– Oddekalv må gå

Landsstyremøtet i Norges Naturvernforbund tar et krasst oppgjør med den illojale virksomheten som Kurt Oddekalv, leder av Naturvernforbundet i Hordaland, har drevet i forhold til resten av organisasjonen. Landsstyredelegatene henstiller ham om å be seg løst fra vervet som leder i Hordaland. Vedtaket ble fattet da delegatene møttes til landsstyrmøte i helga.

– Oppgjøret med Kurt Oddekalv dreier seg ikke om det verdifulle miljøvernarbeidet som drives av Naturvernforbundet i Hordaland, sier styreleder Arild Ådnem. Men når en person gjennom lengre tid har kjempet mot sine egne, både tillitsvalgte og ansatt ledelse, har vi kommet i en uholdbar situasjon.

Landsstyret fant det nødvendig å henstille Kurt Oddekalv

om å be seg fritatt fra vervet som leder av Naturvernforbundet i Hordaland. Dessuten ber landsstyret årsmøtet i Hordaland om å vurdere om fylkeslaget er tjent med en leder som ligger i konstant konflikt med resten av organisasjonen. Oddekalv kan heller ikke fortsette å lede det desentraliserte forurensningsarbeidet i Naturvernforbundet.

SINTEF-leder ny miljødirektør i Statoil

Gerd Halmø er ansatt som ny miljødirektør i Statoil. Hun kommer fra stillingen som avdelingsleder ved SINTEF teknisk kjemi.

RAGNHILD SVED

Halmø har jobbet med forskning og utvikling ved SINTEF/NTH i 24 år, hvorav 16 år med miljørelaterte spørsmål.

– Jeg går fra en interessant jobb, men det blir spennende å begynne i Statoil. De har signalisert at de vil noe, og jeg tror at det går an å utrette ting i Statoil, sier hun.

– Er det du som skal redde Statoils miljøprofil?

– Det er ikke spørsmål om å redde miljøprofilen. Statoil har allerede mange gode holdninger og ønsker for hva de vil gjøre, sier hun.

– Hvor mye makt og myn-

dighet har en miljødirektør i Statoil?

– Det gjenstår å se. Det er med miljø som med mange andre ting, ansvaret for at de riktige tingene blir besluttet og gjennomført ligger i de forskjellige forretningsområdene. Organisasjonstiltak er miljødirektøren plassert i konsernstaben, hvor ansvaret for at de overordnede strategier blir fulgt ligger.

– Tror du andre land er villig til å gi fra seg C₂-kvoter slik at Norge kan øke sine utslipp?

– Jeg vet ikke hvorvidt det er mulig, og de konkrete diskusjonene er kommet kort. Men at det er en fornuftig løsning globalt sett, det tror jeg, selv om et slikt kvotebytte ikke blir enkelt å få til.

– Hva mener du om oljebo-

ring i isfylte farvann?
– Jeg tror ikke Statoil har gjennomdrøftet dette spørsmålet, og jeg vil forholde meg til diskusjonen i Statoil før jeg sier for mye. Men rent forurensningsmessig byr det på utfordringer og problemer. Det er snakk om sårbare områder, og beredskapen er i dag ikke god nok i uhellssituasjoner. Men man kan ikke se på oljeindustrien isolert når det gjelder Arktis, totalbildet må vurderes. Det kan være like kritisk om vi får langt større båttrafikk der oppe, som følge av en eventuell åpning av Nordøstpassasjen, sier Halmø.

...fortsetter fra side 1:

Transport og energi tones ned

SFT møter dagens situasjon ved å utarbeide en strategisk plan der virksomheten dreies fra konkrete tiltak og regler til målstyring. Planen forutsetter at SFT skal konsentrere seg om færre områder enn i dag.

I sin pådriverrolle møter SFT stadig større motstand fra øvrige myndigheter og næringsliv. SFT må derfor endre strategi, og konsentrere seg om målstyring. Denne endringen faller sammen med at SFT får et større ansvar for fylkesmennenes miljøavdelinger, og skal fungere som deres «konserndelse». SFT skal legge premisene, mens fylkesmennene og kommunene utøver det lokale miljøvernet.

I forslaget til strategisk plan står det: «SFT ønsker å dreie sine egne arbeidsmåter fra et sterkt innslag av akutt problemløsning til større vekt på

langsiktig arbeid». En annen strategi er å «reduere egne utredninger av tiltak og virkemidler på områder som SFT ikke har myndighet etter Forurensningsloven eller Produktkontrollloven». Det betyr at virksomheten innen transport og energi blir kraftig redusert. Ressursene til arbeid med tiltak og virkemidler blir vesentlig redusert allerede til neste år.

– Vi har spredd oss på for mange områder. Nå vil vi jobbe grundigere på de områdene som vi får mest miljøvern med våre ressurser, som er lovmyndighet og penger, sier Syversen.

SFT disponerer penger til bestemte områder som miljøteknologi og avfallsgjenvinning.

Sette målene

SFT vil i framtida oppfatte det

som sin viktigste oppgave å sette miljømålene, og vurdere i hvor stor grad de blir fulgt opp. SFT vil årlig vurdere Norges miljøtilstand, for å peke på hva som er oppnådd og hvor det må settes inn nye tiltak og mål. Miljøvernet internasjonalt, og SFT vil satse på å utrede konsekvensene av internasjonale miljøavtaler i Norge. Dette grunnlaget skal gjøre det lettere for politikerne å ta stilling til avtalene.

– SFT vil i samarbeid med Miljøverndepartementet utarbeide flest mulig nasjonale målsetninger for miljøet. Dette vil bevisstgjøre politikerne, slik at de foretar en reell prioritering mellom miljø og andre verdier. Ofte er politisk vedtak om det som skal til for å få gjennomført tiltakene som reduserer forurensningen, sier Syversen.

Enorme utslipp

En rapport viser at forbrenningen av oljeholdig boreslam på oljeplattformene fører til enorme utslipp av svoveldioksyd og hydrokarboner. – Vi bør få bort denne avfallsforbrenningen raskest mulig, sier seksjonsleder Lars-Otto Reiersen i SFT.

Brennebommen på plattformene brukes til å forbrenne forskjellige typer avfall, for en stor del oljeholdig boreslam. Forbrenningen er svært ufullstendig, og kan sammenliknes med å sette fyr på et oljefat med en fyrstikk.

Oljeselskapet Amoco var et av de få selskapene som fortsatt brukte denne metoden. SFT påla Amoco å måle gasutslippene fra brennebommen. Målingen viste store utslipp av svoveldioksyd (SO₂), hydrokarboner og karbonmonoksyd (CO). SO₂ forsure vann og jordsmonn, mens hydrokarboner skaper bakkenær ozon som skader vegetasjonen. CO omdannes til drivhusgassen CO₂. Målingen viste også utslipp av den tungt nedbrytbare miljøgiften dioksin.

Amoco har sluttet å bruke brennebom etter at målingene ble kjent.

Takk for støtten!

Falch Porsgrunn
Wergeland Trykkeri
Pb. 167, 3901 Porsgrunn

Auksjonshuset

Gateborggt. 27B
0566 Oslo

Karmøy Fiskemat A/S

Raglamyrn. 20
5500 HAUGESUND
Tlf.: (04) 71 64 00

Takk for støtten!

 Stor-Øslo Lokaltrafikk
Får deg trygt fram

 GPG Sats & Trykk as
Schweigaards gt. 34
Postboks 3750 Gamlebyen
0135 Oslo 1
Tlf. 02/17 34 24
Fax 02/17 25 19

Bjugn Industrier A/S
Renovasjon av fiskeavfall fra
oppdrettsanlegg og industri.
Kontakt Fagerbæk.
Tlf. 076/28 540

 blåttind

CINET

er Norges ledende leverandør av PC baserte nettverks- og kommunikasjonsløsninger og er etablert med 13 kontorer spredt over hele landet.

Kontakt oss for nærmere informasjon på tlf. (02) 38 70 00.

 CINET
-to skritt foran

Postboks 9913 Ila, 0132 Oslo

Telefon: (02) 38 70 00 Telefax: (02) 38 70 70
Telex: 79 155 cinet n

Kritisk til tilplanting

Regjeringens forslag om å bruke 30 millioner kroner til tilplanting av jordbruksarealer neste år får en kjølig mottakelse på flere hold. Olav Kaveldiget, fylkesskogmester i Hedmark, mener det er umulig å få til en faglig forsvarlig gjennomføring på så kort tid.

RAGNHILD SVED

Planen er at de 30 millionene skal rekke til tilplanting av 45.000 dekar jord som nå er ute av drift, og hovedbegrunnelsen er å skape sysselsetting.

– Dette kan medføre større problemer enn de som har bevilget pengene har tenkt seg, sier fylkesskogmester Olav Kaveldiget.

– Det jeg først og fremst stiller spørsmålsteget ved er hvordan man skal skaffe nok plantemateriale, og hvilke treslag man skal satse på. Dette framgår ikke av budsjettforslaget. Skal man plante til 45.000 dekar, trengs det kanskje ni millioner planter. Planteskolen

har dimensjonert produksjonen ut fra sluttavvirkningen i skogbruket, og de plantene som skal settes ut våren 1992 var klare nå i høst. Det vil ikke være mulig å skaffe nok granplanter med mindre man opprioriterer planter fra skogsmark til innmark. Lauvtreplanter produseres det svært lite av i dag, sier han.

Kaveldiget mener tiltaket er forhastet, og frykter at det kan bli mye tilfeldig planting. Dermed kan det lett komme til konflikt med miljøhensyn som valg av treslag, kulturminner og flerbruk.

– Når man først stiller så store midler til disposisjon, bør man ha en god handlingsplan i bunnen for å få til en skikkelig gjennomføring, sier han.

I både Miljøverndepartementet og Landbruksdepartementet gis det inntrykk av at forslaget om tilplanting ikke var drøftet i fagdepartementene på forhånd. De er likevel forpliktet til å følge opp med

planer for gjennomføringen.

– Det er viktig at miljømyndighetene kommer inn i planleggingen og at miljøhensynene blir ivarettatt, sier Kristi Vinde-dal i MD.

– Det må plantes lauvtre på en del av arealene, og lokalt tilpassede treslag må brukes i størst mulig grad. Man må unngå tilplanting i verdifulle kulturlandskap, og det må ta hensyn til kulturminner og tilgjengeligheten for friluftsfolk, sier hun.

Ivar Ekanger i LD mener at det største problemet ikke vil være å skaffe nok planter.

– Det er ikke sikkert det blir aktuelt å plante til 45.000 dekar. Det som er klart, er at det skal etableres skog, og det kan man gjøre ved å stelle skog som har kommet opp naturlig. Hensikten med tiltaket er først og fremst å skaffe arbeid. Å stille lauvkratt er arbeidskrevende, så slike tiltak vil også gi sysselsetting, sier Ekanger.

– Ødelegger landbruk

– Regjeringen vil holde sysselsettingen oppe ved ødelegge grunnlaget for framtidig landbruk, sier Naturvernforbundets Erik Solheim i en kommentar til forslaget om å tilplante jordbruksarealer som er ute av drift.

– Man må være blind for hvilken vei utviklingen går hvis man ikke ser at det vil bli bruk for disse markene i framtida, sier Solheim.

Han mener dessuten det viser stor mangel på fantasi når regjeringen ikke kan finne bedre ting å bruke sysselsettingsmidler til.

– Det er mye annet nyttig arbeid som kan gjøres for disse pengene. For eksempel kan de brukes til å vedlikeholde gamle kulturlandskap som ødelegges fordi de gror igjen, eller til å stelle skogsmark som allerede er plantet, sier han.

Forskningsleder:

– Vi bygger for mye vei

– Vi bygger for mye vei i Norge. Politikerne har en overdreven tro på at veibygging fører til økonomisk vekst. Pris vekk køene, i stedet for å investere dem vekk, sier leder ved Møreforskning, Arild Hervik.

ANDERS GJESVIK

Hervik har lang erfaring med forskning og anvendte nytte/kostnads-analyser innen transport og miljø. Han vil prise bort bilkøene i storbyene i stedet for å investere dem vekk ved veitbygging. Hervik vil uke bomavgifter og andre veiavgifter til å fjerne problemene ved kø og ekstra stor miljøbelastning.

– Målet må være å få spredd eller fjernet trafikken når belastningen er stor. Den nødvendige trafikken vil alltid være betalingsvillig, sier Hervik.

Hervik mener at de viktigste politiske rammebetingelsene for å vurdere om et veiprojekt er samfunnsøkonomisk lønnsomt, er prisen ut i fra trengsel, veikapasitet og miljø. Han mener at i dagens virkelighet har fordelingspolitikk større betyd-

ning enn økonomi for hvilke veiprojekter som blir gjennomført.

– Hvis vi fortsatt skal prioritere miljøet, bygger vi for mye vei i Norge. Vi må regne med en kraftig økning i bensinprisen, som gjør at vi får mindre trafikk og dermed mindre vei-behov. Myndighetene må ta hensyn til at mange veiprojekter ikke vil være samfunnsøkonomisk lønnsomme i framtida.

Han etterlyser en offentlig institusjon som etterprøver hvor lønnsomme gjennomførte veiprojekter virkelig viser seg å være.

– Urealistisk

Hervik mener at politikerne har for stor tro på at veitbygging fører til økonomisk vekst.

– Tenkningen henger igjen fra en annen tid, da veiforbedringene var omfattende og tilsvarende samfunnsøkonomisk lønnsomme. Nå er veistandar-

den mange steder allerede så god at forbedringene blir små. Det fører til stor trafikkvekst, men liten samfunnsgevinst.

Hervik sier at i virkeligheten fører ny infrastruktur ofte til omfordeling, og ikke økonomisk vekst. Han mener at nye veiprojekter ikke fører til nye turistinntekter i Norge, men bare at de inntektene vi allerede har blir lagt igjen et annet sted.

– Hvis vi la sammen alle de nye turistinntektene fastlandsforbindelsene i Norge skulle føre til, ville vi se at det er fullstendig urealistisk.

Hervik sier at staten er blitt mer bevisst på å kreve at veiprojekter skal være samfunnsøkonomisk lønnsomme, før man går inn med en garanti.

– Men kommuner og fylkeskommuner garanterer stadig oftere for håpløse projekter, sier Arild Hervik.

Ikke tid til fly-utredning

I desember går konsekvensutredningen for hovedflyplassen på Gardermoen ut på høring. Bare ett års tid er bruk på dette arbeidet. Det er for kort tid til at det er mulig å gi en god nok beskrivelse av miljøkonsekvensene i en så omfattende sak, mener Direktoratet for naturforvaltning (DN).

RAGNHILD SVED

– På så kort tid er det ikke mulig å bygge opp et godt nok kunnskapsgrunnlag og foreta gode nok vurderinger av virkninger for en rekke viktige forhold. Det gjelder blant annet virkninger for de store løsmasseavsetningene på Gardermoen, og vann- og økosystemene knyttet til disse. Det gjelder også kunnskap om naturmiljø-

et generelt, blant annet dyrelivet i området. Dette er viktig kunnskap for å vurdere hvor rullebaner, veier og jernbane bør legges, sier overarkitekt Erik Stabell i DN.

– Flyplassen legges i et område med en firedel av landets befolkning, og naturen her har derfor stor betydning for friluftslivet. Den korte tidsfristen har gjort at det blant annet ikke vil være mulig å gjøre gode nok brukerundersøkelser

for å registrere friluftslivsinteressene, sier Stabell.

Han understreker at det er politikernes ansvar at det ble så dårlig tid til konsekvensutredningen. I desember 1990 vedtok Stortinget at det skulle utarbeides planer for ny hovedflyplass på Gardermoen, med sikte på Stortings-behandling våren 1992. Dermed ble planleggingstida enda kortere enn for Hurum, der tidsrammen også ble sett på som for knapp.

Takk for støtten!

 NORGES HYPOTEKINSTITUTT
CONRAD MOHR'S VEG 29
POSTBOKS 38 - 5012 MINDE - BERGEN
Tlf. 05/28 32 25 - TELEFAX 05/28 71 60

Thor Marcus Kjemiske A/S

tenker miljøvern
Tlf. 02-25 06 00

 NORGES REDERIFORBUND
NORWEGIAN SHIPOWNERS ASSOCIATION

DYNO

TOMTEN A/S

 KEYES
Emballasje på naturens side.
Keyes Norway a.s.
3500 Hønefoss
Tlf. (067) 23 422. Fax: (067) 22 456

 NOAH

 HYDRO ALUMINIUM
Profiler

Takk for støtten!

– Konsensus forsinker merking

Arbeidet med å innføre miljømerking i Norden går tregt, det er bare laget kriterier for tre produkter hittil. – Ordningen med enstemmighet gjør at et land kan blokkere miljømerkingen av et produkt. Det hadde vært bedre å gå over til flertallsavgjørelser, sier styreleder Pål Korsvold.

ANDERS GJESVIK

Arbeidet med å lage kriterier for en felles nordisk miljømerking går tregt. Hittil er det bare laget kriterier for oppvaskmaskiner, knappcellebat- terier og sagkjedeolje. Arbei- det med å lage kriterier for et viktig produkt som kopipapir er blokkert av finnene. Finland vil ha mildere klørkrav og strengere krav til utslipp av or- ganisk materiale. Styreleder Pål Korsvold i Stiftelsen Miljø-

merking i Norge, mener at kra- vet til enstemmighet mellom de nordiske landene bør fjer- nes.

– Kravet om enstemmighet gjør at et land kan blokkere miljømerkingen av et produkt. Det har Finland gjort med ko- pipapir, men i et annet tilfelle kan det være Norge som blok- kerer. Vi bør gå over til fler- tallsavgjørelser, da blir det mye lettere å vedta kriterier. Neste skritt bør være å innføre et fel- les nordisk styre, i stedet for tre nasjonale styre som vi har i dag, sier Korsvold.

Korsvold sier at styret har vært i kontakt med politiske myndigheter, som i prinsippet er enig.

Det er norsk næringsliv som skal betale de 3,5 millioner kroner som miljømerkingen koster årlig. Det skjer ved at det koster 10.000 kroner å få vurdert om et produkt fortje- ner miljømerket, og ved at fire promille av omsetningen av c merkede produktene går til stiftelsen.

München forbyr engangsflasker

München, hovedstad i den tyske delstaten Bayern, vil totalforby engangsemballasje for øl og mineralvann med virkning allerede fra desember i år. Senere skal forbudet utvides til å gjelde også annen engangsemballasje, som for eksempel for saft og melk.

Det konservative Bayern er i ferd med å bli en foregangsstat i flere kontroversielle tyske miljøspørsmål, skriver Miljø- aktuelt.

Bakgrunnen for totalforbu- det mot engangsemballasje er den dramatisk voksende av- fallsmengden. Forbudet skal gjelde for alle drikker der det er «mulig» å erstatte engangs- emballasjen med returflasker. Det er ikke vanskelig å gjet- te at det vil oppstå atskillig uenig- het om hvordan vedtaket skal tolkes. Næringsinteressene er rasende allerede.

Protest

Det sosialdemokratiske Mün- chens beslutning skal nå vurde- res av den konservative del- statsregjeringen i Bayern. Spørsmålet er om byen har an- ledning til å fatte et slikt ved- tak.

Münchens vedtak må opp- fattes som en protest mot den nye emballasjelovent i Tysk- land, en lov som har fått mye skryt og som også har stått mo- dell for lignende forordninger både i Sverige og på EF-nivå. Den tyske loven pålegger næ- ringslivet selv å ta hånd om alt avfallet som emballasjen forår- saker.

Kritikerne av den nye loven hevder at kravene er satt altfor lavt. Blant annet krever ikke loven tilstrekkelig høye kvoter for returflasker i stedet for en- gangsflasser.

«Gjenvinning»

Kritikerne mener det er uhold- bart at bedriftene får lov til å framstille unødig emballasje så lenge de selv sørger for for- brenning av avfallet. Det er ingen hemmelighet at bedrifte- nes «gjenvinning» ofte betyr

forbrenning av avfallet, også kalt «energigjenvinning».

I Bayern er det sterk folke- motstand mot søppelforbren- ning. I en folkeavstemning i vår ble det meget knapp seier – 51 prosent – til tilhengerne av søppelforbrenningsanlegg. Men flere bayerske aviser om- taler forbrenningsanleggene som «90-tallets atomkraftpro- blem».

Fartsgrenser

Bayerns konservative politike- re er i ferd med å etablere en mer miljøvennlig profil. Nylig uttalte en ledende politiker i CSU at man av miljøhensyn bør begrense hastigheten på de tyske motorveiene. Tradisjo- nelt har retten til fri fart på au- tobahn vært en ukrenkelig ret- tighet for tyske konservative politikere.

Selger skinnet, hvor er bjørnen?

Olje- og energidepartementet har i sin høringsuttalelse til klimautredningen hevet anslaget for CO₂-utslipp fra oljesektoren med 20 prosent i forhold til klimautredningens prognose. I klare ordelag går OED også inn for å selge skinnet før bjørnen er skutt.

GUNNAR BOLSTAD

Dersom de nye OED-progno- sene slår til, er det ingen tvil om at det vil bli meget hardt å nå den nasjonale målsetningen om stabilisering av CO₂-ut- slipp. Norge arbeider hardt for å få til et opplegg for kvotehan- del, slik at vi kan øke våre ut- slipp ytterligere. Det er imid- tid svært usikkert om man vil lykkes med et slikt opplegg.

I høringsuttalelsen skriver OED at man bør «utforme de nasjonale tiltakene i tråd med dette forhandlingsopplegget, noe som blant annet innebærer at man bør gi rom for utviklin- gen av en lønnsom petroleums- basert videreføringindustri i Norge».

– Er dette regjeringens offi- sielle politikk, Jens Stolten- berg?

– Vi har mottatt OEDs ut- talelse og behandler den på linje med andre. Utover det vil jeg ikke kommentere den, sier Stoltenberg.

– OED selger skinnet før bjørnen er skutt?

– Det er en del avgjørelser som presses fram nå. Samtidig er disse beslutningene påvir- ket av et klimaregime vi ikke vet hvordan vil se ut, sier Stoltenberg.

– Kunstig

Norge ønsker å få tildelt eks- tra CO₂-kvoter for levering av gass og gasskraft til utlandet. Dette er blant annet aktuelt i forbindelse med et foreslått

gasskraftverk på Sørøya, som skal kunne levere elektrisk kraft til Finland. Der er de imidlertid ikke villige til å gi bort CO₂-kvoter til Norge:

– Vi synes det er en kunstig situasjon dersom Finland skal avstå CO₂-kvoter til Norge i tillegg til at vi betaler for den elektriske kraften som vi kjø- per. Det vil fort kunne lede til et svært komplisert system. Norge bør ta utslippene som følge av gass- og kraftproduk- sjon på egen kappe, sier Aira Kalela, spesialrådgiver i det finske miljøverndepartementet og medlem av den finske dele- gasjonen til klimaforhandlin- gene.

Takk for støtten!

FLY OG MILJØ
Vil du vite mer,
kontakt
BRAATHENS SAFE
Informasjonsavdelingen
Tlf.: 59 70 00

SPAREBANKEN
NORD - NORGE

ENERGI- GÅRDEN
2760 Brandbu

Demonstrasjon av
Bioenergi
• Dyrking av
energigvekster
• Oppvarming og
motordrift med
biobrenslær
• Enøk og
energiregnskaper

Frisørsalongen
Violetta tilbyr

naturprodukter
50% pr. 5 klipp

Hausmannsgt. 6,
tlf. 36 22 67

Mandag 1000–1600
Tirsdag 0900–1700
Onsdag 1000–1800
Torsdag 0900–1600
Fredag 0900–1700
Lørdag etter avtale

Meld deg inn i
Naturvernforbundet!

Mitsubishi Motors Co

MMC Norge AS et selskap i Motor Gruppen
Postboks 43 Risløkka - 0516 Oslo
Kontor: Østre Aker vei 62
Telefon: (02) 65 14 20
Fax: (02) 64 96 99

**SATSER INNEN VANN- OG
AVLØPSBEHANDLING**

**KONTAKT OSS PÅ
TLF. 02-106410**

HELSEDIREKTORATET

KONTOR: CALMEYERS GATE 1
TELEFON (02) 34 90 90 - TELEFAX (02) 34 95 90
POSTADRESSE: POSTBOKS 8128 DEP., 0032 OSLO 1

– For dyrt å kutte bensindamp

Hvert år slippes 4100 tonn bensindamp rett ut i lufta når du fyller bensin. Teknologien til å stanse utslippet finnes, men SFT mener den blir for dyr, i forhold til miljøgevinsten.

ANDERS GJESVIK

Dampen fra bensin inneholder VOC, som bidrar til at det blir dannet ozongass langs bakken. I motsetning til ozonlaget i atmosfæren, gjør ozongassen langs bakken skade på både vegetasjon og helse. Bensindampen inneholder også benzen, som er kreftframkallende.

I november undertegner Norge en internasjonal avtale om å redusere utslippene av VOC med 30 prosent innen 1999. SFT har laget en tiltakskatalog for å vise politikerne hvordan reduksjonen kan oppnås. Et av tiltakene går ut på å redusere fordampningen som skjer når du fyller bensin på tanken.

For dyrt

Når bilistene fyller bensin på tanken, fordampes 4100 tonn VOC i året. Utslipet kan reduseres ved å montere gummimuffer på fyllepistolen ved bensinpumpa. Muffen tetter rundt bensinpistolen, og bensindampen blir sugd tilbake til depotet. Muffer brukes i flere amerikanske delstater, Tyskland, Sveits og Østerrike. Sverige har vedtatt å innføre muffer.

I tiltakskatalogen beskriver SFT muffer som et hensiktsmessig system. Men SFT har valgt ut en del av tiltakene i katalogen, og laget en tiltakspakke som skal gi 30 prosent reduksjon av VOC. Tiltaket med å montere muffer er ikke tatt med i pakken, og blir heller ikke anbefalt som selvstendig tiltak. SFT mener det blir for dyrt, til tross for at egen vurdering viser at muffer gir god effekt.

SFT vil ikke ikke gå inn for å gjennomføre tiltaket, til tross for at teknologien er i bruk i flere land. Assisterende direktør i SFT, Trond Syversen, sier at kostnadene ved å innføre nødvendig teknologi er større enn helse- og miljøgevinstene.

– Ideelt sett bør bensinstasjonene belastes med en miljøavgift for utslippene som skjer ved fylling av bensin.

Prinsippet om at forurenser skal betale, gjør at avgiftene bør dekke de skader som utslippet påfører mennesker og miljø. Men den avgiften er ikke stor nok til å betale for teknologien, sier Syversen.

To metoder

Men det er opp til Stortinget å avgjøre hvilke tiltak som skal

settes i verk for å redusere VOC-utslippene. Hvis tiltaket skal gjennomføres i Norge, vil man støte på en strid om hvilken teknologi som er best. Oljeselskapene mener at muffer er lite effektive, og går inn for å bruke kullkannister. Det er et kullfilter som blir montert i bilen, og som suger opp dampen. Dampen blir så omdannet til bensin. Kullkannisterne må betales av bileierne, i motsetning til muffene som må betales av oljeselskapene.

Avdelingsingeniør Thomas Martinsen i SFT understreker at muffer gir en mye raskere reduksjon enn kannistene.

– Hvis politikerne bestemmer seg for muffer, kan systemet gjennomføres på alle bensinstasjoner i løpet av tre år. Hvis det satses på kullkannistene, må alle biler byttes ut før reduksjonen er oppnådd. Det er ikke mulig å bygge kannister inn i gamle biler, sier Martinsen.

Nasjonalpark opprettet

Regjeringen har vedtatt vern av Jostedalsebreen nasjonalpark i kommunene Luster, Sogndal, Balestrand, Førde, Jølster, Gloppen og Stryn i Sogn og Fjordane. For Bødalen, Erdalen og Sunndalen i Stryn kommune er det vedtatt rikspolitiske regler. Spørsmålet om kraftutbygging i Stryn er ikke avklart, men regjeringen ønsker å sikre dalene mot inngrep inntil dette spørsmålet er avgjort. Reglene gjelder i ti år. Dersom Strynevassdraget ikke blir utbygd, kan det bli aktuelt å innlemme dalene i nasjonalparken.

Reinlavet dør

Danske forskere har levert det første beviset på at en levende organisme blir syk og dør av ozonlagets nedbryting, skriver Politiken. Planten det dreier seg om er reinlav som vokser på Grønland. I et område nord for Thule er store deler av lavbestanden rammet av en sykdom som gjør at planten blir svart og til slutt visner og dør.

– Det er ingen tvil om at sykdommen skyldes ultrafiolette stråler, sier lektor Ib Johnsen ved Institut for Økologisk Botanik.

...og fra terminalene

4000 tonn bensindamp slippes ut i lufta på vei fra bensinterminal til bensinstasjon. Oljeselskapene har beregnet at det kan være kostnadsdekkende å redusere 80 prosent av utslippene ved hjelp av gjenvinning. SFT mener reduksjonen kan gjennomføres innen år 2000.

På vandringen fra bensinterminal til depotet ved bensinstasjonen fordampes store mengder av bensinen, og fører til at 4000 tonn VOC slippes ut årlig. Det er mulig å lage lukkede sy-

stemer som gjør at bensindampen blir sugd opp i tankbilen, og gjenvunnet til bensin ved terminalen. Ved terminalen på Sjørøya har Esso, Shell og Statoil bygget Norges eneste gjenvinningsanlegg for bensindamp. Dette anlegget dekker en omlag en fjerdedel av bensinstasjonene i Norge. Halvparten av disse stasjonene er bygd om slik at bensindampen kan suges tilbake til tankbilen.

Oljeselskapene mener at det kan være kostnadsdekkende å

redusere VOC-utslippene med 80 prosent ved å bygge gjenvinningsanlegg ved de ni største terminalene. SFT anbefaler tiltaket som kostnadseffektivt for å bidra til å redusere de totale norske VOC-utslippene med 30 prosent, og mener at denne reduksjonen kan gjennomføres innen år 2000. Statoil legger opp til å ha gjennomført gjenvinning ved alle sine stasjoner og terminaler i løpet av neste år.